**הפניקס פנסיה וגמל בע"מ**
**(לשעבר הפניקס ניהול קרנות פנסיה וגמולים בע"מ)**

# דוח הדירקטוריון

## תוכן העניינים


| | דף |
|---|---|
| תאור תמציתי של קרנות הפנסיה, קופות הגמל והחברה המנהלת | 3-5 |
| תאור הסביבה העסקית | 5-12 |
| מצב כספי קרנות פנסיה | 12-15 |
| תוצאות הפעולות | 15-18 |
| תחזית זרמי כספים | 18 |
| השפעות אירועים והתפתחויות חיצוניים לענף הפנסיה | 19-21 |

דוח הדירקטוריון לשלושת החודשים שהסתיימו ב-30 ביוני, מבטא את השינויים העיקריים במצב העסקי של הפניקס פנסיה וגמל בע"מ ("החברה") בתקופה זו, והוא נערך בהתחשב בכך שבידי הקורא גם הדוח התקופתי המלא של החברה לשנת 2009, אשר פורסם ביום 21 בפברואר 2010.

דוח הדירקטוריון כולל מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח- 1968. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי וודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה הקיימת בקופה במועד הדוח וכולל הערכות של הקופה או כוונות שלה נכון למועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על-ידי הופעת מילים כגון: "הקופה מעריכה", "הקופה סבורה", "צפוי/ה" וכדומה, אך ייתכן כי מידע זה יופיע גם בניסוחים אחרים.

## 1. תאור תמציתי של קרנות הפנסיה, קופות הגמל והחברה המנהלת

### החברה המנהלת

הפניקס פנסיה וגמל בע"מ (לשעבר הפניקס ניהול קרנות פנסיה וגמולים בע"מ) (להלן: "**החברה**") הינה חברה פרטית העוסקת בניהול קרנות פנסיה וקופות גמל (ראה להלן). החברה התאגדה ביום 21 בדצמבר 1992, והיא בבעלות מלאה של הפניקס חברה לביטוח בע"מ (להלן: "**הפניקס ביטוח**") מקבוצת הפניקס אחזקות בע"מ (להלן: "**קבוצת הפניקס**" או "**הקבוצה**" או "**הפניקס אחזקות**"). לחברה רישיון לעסוק בביטוח פנסיוני ואישורים לניהול קופות גמל לקצבה, המאפשרים לה להפעיל קרנות פנסיה מסוג קרן פנסיה חדשה מקיפה, וקרן פנסיה חדשה כללית להלן..

החל מ- 1 לינואר 2010 הועברו לחברה קופות הגמל שנוהלו בנאמנות על ידי הפניקס גמל בע"מ (להלן: "**הפניקס גמל**"), כך שהחברה מנהלת בנאמנות, מלבד קרנות הפנסיה לעיל גם את קופות הגמל להלן.

### קרנות הפנסיה

הפניקס פנסיה מקיפה (להלן: "**קרן מקיפה**")
פועלת כקרן תשואה, דהיינו, קרן בה זכויותיו של המבוטח נקבעות על פי הצבירה האישית שלו בהתאם לשנת לידה, גיל , מין, התשואות על נכסי הקרן, ומנגנון עדכון זכויות לפי תוצאות הדוח האקטוארי. עמית מבוטח בביטוח מקיף לנכות שאירים וזקנה.

הפניקס פנסיה כללית (להלן: "**קרן כללית**") פועלת כקרן תשואה במסלול יסוד. קרן זו מיועדת בעיקר לצבירת חיסכון לגיל פרישה מרמות שכר העולות על "תקרות ההפקדה החודשית" המותרת בקרן פנסיה מקיפה, כהגדרתה בתקנות מס הכנסה, או הפקדות חד פעמיות.
הקרן הכללית מקנה זכויות לזיקנה בלבד. על פי תקנון קרן כללית המבוטח זכאי לפנסיית זקנה מגיל הפרישה לכל החיים. תוכנית זו אינה זכאית לאג"ח מיועדות מסוג ערד וכללי ההשקעה החלים עליה הם הכללים החלים על קופות הגמל.

### קופות הגמל

**הפניקס השתלמות:** הוקמה בדצמבר 2003. קופת גמל מסלולית,המיועדת לתשלום דמי השתלמות לעובדים, לעצמאים, לחברי קיבוץ, לחברי מושב שיתופי או למוטבים לפי התקנון. לקופה כיום שלושה מסלולים: מסלול כללי, מסלול ללא מניות ומסלול מניתי. העמית רשאי לבחור במסלולי ההשקעה בהם יושקעו כספיו. במהלך שנת 2009 נפתח מסלול שיטת הפניקס בקופה שישווק במהלך השנה.

**הפניקס מרכזית**: הוקמה בדצמבר 2003. קופת גמל מרכזית לפיצויים, שעמיתיה הם מעבידים בלבד, ומיועדת לתשלום פיצויים לעובדים שכירים, בהתאם לחוק פיצויי פיטורים תשכ"ג-1963. לקופה זו אין מסלולי השקעה והכספים מושקעים לפי שיקול דעת החברה וועדת ההשקעות. הפניקס מרכזית לפיצויים (סגורה) תתמזג עם הקופה ב-1.7.2010.

**הפניקס תגמולים ופיצויים**: החלה פעילותה במאי 2004. קופת גמל מסלולית, המיועדת לתשלום תגמולים ולתשלום פיצויים אישיים לעובדים שכירים ולעצמאיים. לקופה שלושה מסלולים מסלול כללי, מסלול ללא מניות ומסלול מניתי. במהלך שנת 2009 נפתח מסלול שיטת הפניקס בקופה שישווק במהלך השנה. הפניקס תגמולים ופיצויים (סגורה) תתמזג עם למסלול הכללי של הקופה ב-1.7.2010.

**הפניקס מרכזית לפיצויים (סגורה)**: הינה קופת גמל סגורה בפני עמיתים חדשים מ- 1.1.2006. הקופה הינה קופת גמל שעמיתיה הם מעבידים בלבד, ומיועדת לתשלום פיצויים לעובדים. הפניקס ביטוח ערבה לעמיתי הפניקס מרכזית לפיצויים כך שסכומים שיוחזרו להם לא יפחתו בשום מקרה מהסכומים שהופקדו על-ידם בקופות. הקופה תמוזג עם הפניקס תגמולים ופיצויים מסלול כללי ב-1.7.2010.

**הפניקס תגמולים ופיצויים (סגורה)**: הינה קופת גמל סגורה בפני עמיתים חדשים מ- 1/1/06. הקופה מיועדת לתשלום תגמולים ולתשלום פיצויים אישיים לעובד. הפניקס ביטוח ערבה לעמיתי הפניקס תגמולים ופיצויים כך שסכומים שיוחזרו להם לא יפחתו בשום מקרה מהסכומים שהופקדו על-ידם בקופות. הקופה תמוזג עם הפניקס מרכזית ב-1.7.2010.

**עמית תגמולים ופיצויים (להלן: עמית גמל")**: הוקמה ב1952 כקופה תאגידית והחל מיום 1.1.2009 מנוהלת הקופה על-ידי החברה. הקופה מיועדת לתשלום תגמולים ולתשלום פיצויים אישיים לעובדים שכירים ועצמאיים. ישנה הבחנה בין עמיתים שהצטרפו לפני 31.12.07 ועמיתים שהצטרפו לאחר מכן לעניין דמי ניהול.

1. להלן מספר חשבונות העמיתים המנוהלים על ידי החברה נכון ליום 30 ביוני 2010:

| שם הקופה | עצמאיים | שכירים/מעבידים | סה"כ |
|---|---|---|---|
| הפניקס תגמולים ופיצויים – מסלול כללי | 3,100 | 5,768 | 8,868 |
| הפניקס תגמולים ופיצויים – מסלול מנייתי | 402 | 258 | 660 |
| הפניקס תגמולים ופיצויים – מסלול ללא מניות | 255 | 383 | 638 |
| הפניקס השתלמות – מסלול כללי | 3,773 | 11,537 | 15,310 |
| הפניקס השתלמות – מסלול מנייתי | 514 | 1,102 | 1,616 |
| הפניקס השתלמות – מסלול ללא מניות | 396 | 1,051 | 1,447 |
| עמית קופה לתגמולים ופיצויים | 49 | 470 | 519 |
| הפניקס מרכזית | - | 458 | 458 |
| הפניקס מרכזית לפיצויים (סגורה) | - | 216 | 216 |
| הפניקס תגמולים ופיצויים (סגורה) | 61 | 645 | 706 |
| סה"כ | 8,550 | 21,214 | 29,764 |

2. להלן פירוט היקף הנכסים נטו המנוהלים על ידי החברה המנהלת נכון ליום 30 ביוני 2010:

| שם הקופה | היקף הנכסים (אלפי ₪) |
|---|---|
| הפניקס תגמולים ופיצויים – מסלול כללי | 251,372 |
| הפניקס תגמולים ופיצויים – מסלול מנייתי | 15,352 |
| הפניקס תגמולים ופיצויים – מסלול ללא מניות | 29,240 |
| הפניקס השתלמות – מסלול כללי | 401,000 |
| הפניקס השתלמות – מסלול מנייתי | 41,649 |
| הפניקס השתלמות – מסלול ללא מניות | 38,089 |
| עמית קופה לתגמולים ופיצויים | 51,172 |
| הפניקס מרכזית | 64,179 |
| הפניקס מרכזית לפיצויים (סגורה) | 12,464 |
| הפניקס תגמולים ופיצויים (סגורה) | 24,016 |
| סה"כ | 928,533 |

תחומי פעילות עיקריים והשינויים שחלו בהם בתקופת הדוח הכספי

תחום הפעילות של החברה הינו ביטוח פנסיוני, באמצעות קרנות הפנסיה שבניהולה. בהתאם לכך, לקרן עמיתים שכירים ועצמאיים מכל המגזרים במשק.

**תפעול**

עד מועד המאזן ניהלה החברה את עמית קופה לפנסיה וגמולים בע"מ (להלן: "עמית") על פי הסכם ניהול משנת 1993 (להלן: "**הסכם הניהול**"). בהתאם להסכם הניהול, העבירה עמית את דמי הניהול שהיא מקבלת מהעמיתים בקרן פנסיה יסוד לחברה כנגד קבלת שירותי ניהול ממנה. במסגרת הסכם הניהול וכל עוד הסכם הניהול בתוקף נקבע כי לחברה יהיו 51% מזכויות ההצבעה במועצה ובאסיפה הכללית של עמית, בנושאים המפורטים בהסכם הניהול.
עמית הגישה לממונה מתווה להעברת קרן הפנסיה הוותיקה לחברה מנהלת אחרת.

הרכב הכנסות בתקופת הדוח - הקרן המקיפה

| | ל-6 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני | | ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני | | לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר |
|---|---|---|---|---|---|
| | 2010 | 2009 | 2010 | 2009 | 2009 |
| | בלתי מבוקר | | בלתי מבוקר | | מבוקר |
| | אלפי ש"ח | | | | |
| הכנסות (הפסדים) | | | | | |
| ממזומנים ושווי מזומנים | 508 | 207 | 153 | (1,156) | (1,500) |
| מהשקעות: | | | | | |
| ניירות ערך שאינם סחירים | 29,569 | 50,316 | 18,490 | 33,579 | 89,020 |
| ניירות ערך סחירים | (11,538) | 197,556 | (71,898) | 106,278 | 339,153 |
| פקדונות והלוואות | 6,117 | 1,805 | 6,214 | 597 | 9,323 |
| | 24,148 | 249,677 | (47,194) | 140,454 | 437,496 |
| הכנסות אחרות, נטו | 1,373 | 627 | 1,048 | 416 | 1,571 |
| סך כל ההכנסות | 26,029 | 250,511 | (45,993) | 139,714 | 437,567 |
| הוצאות | | | | | |
| דמי ניהול | 24,627 | 18,870 | 13,236 | 9,944 | 40,815 |
| עמלות ניהול השקעות | 1,879 | 988 | 1,700 | 699 | 986 |
| מיסים | - | - | - | - | 104 |
| סך כל ההוצאות | 26,506 | 19,858 | 14,936 | 10,643 | 41,905 |
| עודף הכנסות, נטו | (477) | 230,653 | (60,929) | 129,071 | 395,662 |

הרכב הכנסות בתקופת הדוח - הקרן הכללית

| | ל-6 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני | | ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני | | לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר |
|---|---|---|---|---|---|
| | 2010 | 2009 | 2010 | 2009 | 2009 |
| | בלתי מבוקר | | בלתי מבוקר | | מבוקר |
| | אלפי ש"ח | | | | |
| **הכנסות (הפסדים)** | | | | | |
| ממזומנים ושווי מזומנים | 28 | 12 | 21 | (19) | (6) |
| מהשקעות: | | | | | |
| מניירות ערך שאינם סחירים | 35 | 43 | (4) | 14 | 42 |
| מניירות ערך סחירים | 524 | 3,683 | (496) | 1,917 | 5,880 |
| | 559 | 3,726 | (500) | 1,931 | 5,922 |
| הכנסות (הוצאות) אחרות | 10 | - | 6 | - | (4) |
| סך כל ההכנסות (הפסדים) | 597 | 3,738 | (473) | 1,912 | 5,912 |
| **הוצאות** | | | | | |
| דמי ניהול | 304 | 135 | 164 | 52 | 382 |
| עמלות ניהול השקעות | 24 | 15 | 23 | 6 | 23 |
| הוצאות מס | - | -*) | - | -*) | 1 |
| | 328 | 150 | 187 | 58 | 406 |
| עודף הכנסות (הפסדים), נטו - מועבר לדוח התנועה בקרן הפנסיה | 269 | 3,588 | (660) | 1,854 | 5,506 |

התפתחות או שינויים מהותיים בהסכמי ביטוח משנה

קרן הפנסיה המקיפה החדשה פועלת על בסיס עקרון ההדדיות והאיזון האקטוארי. במקרה של אירועים יוצאי דופן עלולים המבוטחים להיפגע. ביטוח המשנה נועד להגן על הקרן ומבוטחים בקרות אירועים יוצאי דופן. בקרנות פנסיה מקיפות קטנות ביטוח המשנה מונע חשיפה לסיכונים כאמור.
לתנאי ההתקשרויות עם מבטחי משנה יש השפעה על רווחיות החברות המנהלות.

החברה החליטה לרכוש מכספה ביטוח משנה לפניקס פנסיה מקיפה בגין אירועי קטסטרופה במסגרת מדיניות ניהול סיכונים של החברה, ומשלמת בתמורה בגין חלקה היחסי בכיסוי הנרכש על-ידי הפניקס ביטוח. ההתקשרות הישירה עם מבטחי המשנה נעשית על-ידי הפניקס ביטוח, וביטוח המשנה חל במשותף על ענפי ביטוח חיים וקרן הפנסיה..

ביטוח המשנה של החברה נרכש באמצעות הפניקס ביטוח לתקופה קצובה, וניתן לביטול בהודעה מראש לגבי ביטוחים עתידיים בלבד. החברה אינה מקבלת עמלה מכוח הסכם ביטוח המשנה.

מלבד הגדלת השייר החל מינואר 2010, לא היו שינויים מהותיים נוספים בהסכם ביטוח המשנה בתקופת הדוח ועד מועד הגשתו.

<u>אירועים מיוחדים בתקופת הדוח</u>

1. <u>שינויים בתקנון הפניקס פנסיה מקיפה.</u>

הממונה אישר ביום 7 באפריל 2010 שינויים בתקנון הפניקס פנסיה מקיפה מהדורה אפריל 2010 , בנושאים שלהלן - אופן חלוקת ריבית המתקבלת ממעסיק, ריבית פיגורים, הוספת מסלולי השקעות לרבות שיטת הפניקס, היוון מעל קצבה מזערית, חישוב פנסיית שארים ונכות במקרה של גידול בהכנסה הקובעת לנכות שארים. תנאים להיוון פנסיית שארים, דחיית תשלום פנסיית נכות, היוון פנסיית אלמנה ממרכיב הפיצויים במקרה של פטירה, תנאים להחזר מרכיב פיצויים למעסיק.

2. <u>העברת פעילות קופות הגמל.</u>

החברה מנהלת בנאמנות החל מ- 1 לינואר 2010 את הקופות שנוהלו על ידי הפניקס גמל בע"מ.
.

3. <u>מיזוג וסגירת קופות גמל</u>

החברה הגישה בקשה לממונה ולרשות המיסים להעביר את הפניקס מרכזית לפיצויים (סגורה) להפניקס מרכזית ואת הפניקס תגמולים ופיצויים (סגורה) להפניקס תגמולים ופיצויים ולשנות את תקנוני הקופות כדי להבטיח את זכויות העמיתים המועברים ב-1.7.2010. ביום 23 במאי 2010 קיבלנו את אישור רשות המיסים למיזוג. המהלך בוצע על פי האישורים שהתקבלו ב-1.7.2010.

**<u>הסכמים מהותיים</u>**

4. בהתאם להסכם שנחתם באפריל 2006 בין החברה לחברת הפניקס השקעות ופיננסים בע"מ, מקבלת החברה שרותי השקעות תמורת תשלום חודשי בסך כ- 35 אלפי ש"ח ובצירוף מע"מ. ביום 31 בדצמבר, 2006 פג תוקפו של ההסכם, והוארך בחודש פברואר 2007 עד ליום 31 בדצמבר, 2007. בינואר 2008 חודש ההסכם עד ליום 31 בדצמבר, 2008 ובחודש דצמבר 2008 הוארך עד ליום 31 בדצמבר, 2009.
ביום 31 בדצמבר, 2009 הוארך ההסכם לתקופה נוספת והתשלום החודשי עומד על 50 אלפי ₪ בתוספת מע"מ, הכולל גם מתן שירותי השקעות בגין קופות הגמל וקרנות ההשתלמות שעברו, ראה 2 לעיל.

5. לחברה פעילות במהלך העסקים הרגיל, לרבות קבלת שירותי מחשוב ועיבוד נתונים, שרותי השקעה וביטוחים, עם החברה האם שלה - הפניקס ביטוח. החל משנת 2009 החברה משלמת דמי תפעול בשיעור של כ- 0.15% (משנת 2010 - 0.20%) מהיקף הנכסים של הקרנות החדשות להפניקס ביטוח בגין שרותי התפעול. דמי תפעול אלו הסתכמו לששת החודשים שהסתיימו ביום 30.6.2010 לסכום של 2,668 אלפי ₪ (בשנת 2009 3,072 אלפי ש"ח) .

6. קיים הסכם תפעול בין בנק מזרחי טפחות בע"מ לבין החברה לפיו הבנק ייתן לחברה שירותי ניהול חשבונות העמיתים בקופת הגמל בתמורה לדמי ניהול חודשיים בשיעור של 0.1% לשנה משווי סך כל נכסי קופות הגמל המנוהלות על ידי החברה. דמי התפעול יחושבו על פי דוח היקף הנכסים הנכון לסוף חודש החיוב.

## 2. תאור הסביבה העסקית

מגמות והתפתחות בענף הפנסיה והשפעתן על עסקי החברה והקרנות שבניהולה

היקף הפעילות בענף חיסכון ארוך טווח הינו בעל מתאם גבוה לפעילות הכלכלית במשק. על פי אומדני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, במהלך שנת 2009 גדל התוצר המקומי בשיעור של כ-3% והתוצר העסקי גדל בשיעור של כ-2.4%. זאת בהשוואה לגידול בתוצר המקומי בשיעור של כ-4% ובתוצר העסקי במשק בשיעור של כ-4.4% בשנת 2008. שיעור האבטלה במשק ברבעון האחרון של שנת 2009 עמד על כ-7.8%, בהשוואה לשיעור אבטלה של כ-6.3% בשנת 2008. נתונים אלו משקפים את ההאטה במשק במהלך שנת 2009, אשר באה בעקבות המשבר הכלכלי העולמי שהחל בשלהי שנת 2008 ונתן את אותותיו גם בשנה החולפת.. על פי תחזיות בנק ישראל לשנת 2010, אשר פורסמו במהלך חודש ינואר 2010, התוצר הלאומי צפוי לעלות ולעמוד על כ- 3.5%, ושיעור האבטלה צפוי לרדת לשיעור של כ- 7.1%. תחזיות אלו ואחרות, מתאימות למגמת ההתאוששות מן המשבר הכלכלי ולמידע חיובי על הפעילות הכלכלית, במחצית השנייה של 2009 בארץ ובעולם, וכן לשיפור בתחזיות הצמיחה והסחר בעולם לשנת 2010.

על פי דיווחי משרד האוצר, סך נכסי ענף הפנסיה עלה בשנת 2009 בשיעור של כ-17% וענף קרנות הפנסיה החדשות המשיך במגמה של צמיחה מואצת, והפגין צמיחה בשיעור של כ-47% בשנת 2009 בהמשך לצמיחה בשיעור של כ- 4% בשנת 2008, חרף המשבר בשוק ההון. ניתן להניח כי הצמיחה הגבוהה בהיקף הנכסים הינה בעיקר עקב היות ענף הפנסיה החדשה ענף צעיר, העלייה במודעות הציבור לחיסכון פנסיוני בכלל ולפנסיה בפרט, מעבר מאפיקי חסכון ארוכי טווח אחרים (בעיקר ענף הגמל), כניסה של סוכני הביטוח למכירת תוכניות פנסיה, וכניסתו לתוקף של הסדר פנסיה חובה. כמו-כן, גם ענף הפנסיה נהנה מתשואות חיוביות במהלך שנת 2009. בשנה האחרונה נמשכה בקרנות הפנסיה מגמת החזר דמי ניהול לטובת הלקוחות, מגמה אשר משפיעה על הקטנת רווחיות הענף. דמי הניהול הסטטוטוריים המקסימליים בענף הם 6% מדמי גמולים ו- 0.5% מהנכסים בקרן מקיפה ו- 2% מהנכסים בקרן כללית. על פי נתוני משרד האוצר, נגבו בענף הפנסיה בשנת 2009 4.05% מדמי גמולים ו – 0.38% מהנכסים, בהשוואה ל-4.45% מדמי הגמולים ו- 0.4% מהנכסים בשנת 2008.
בשנים האחרונות חל שינוי טעמים בשוק לטובת חיסכון בקרנות פנסיה, אשר צומחות בקצב גבוה יותר מאשר ענף ביטוחי החיים וענף הגמל. ניתן לייחס חלק מהצמיחה בשנה האחרונה להצטרפותם של לקוחות חדשים לענף הפנסיה בשל הסדר פנסיה חובה. חלק ניכר מלקוחות אלו נמנה על פלח אוכלוסייה בעל שכר נמוך יחסית, ובנוסף ההפרשות הנדרשות על פי הסדר פנסיה חובה הן נמוכות בתחילה ויעלו בעתיד בהדרגה.

בשנת 2009 נמשכה והורחבה כניסתם של הבנקים לייעוץ ולהפצת מוצרים פנסיונים, והיערכות של הגופים המוסדיים לייעוץ פנסיוני.
בעקבות חוק הייעוץ והשיווק חל שינוי תפיסה בקרב ערוצי ההפצה בענף (כולל בנקים) וכן בקרב חברות הביטוח, והביא לצורך בבניית מודלים של סימולציה והשוואה בין מוצרים אשר יתמכו בייעוץ האובייקטיבי ליצירת המלצה המבוססת על התאמת המוצר לצרכי הלקוח, ובחירת סוג המוצר הפנסיוני, המוצר הפנסיוני והגוף המוסדי המתאימים ביותר, בהתאם לדרישות סעיף 12 לחוק הייעוץ והשיווק.

עם זאת, הצפי הוא כי בחמש השנים הראשונות הרווחיות תהיה נמוכה מאוד - מאחר ושיעורי ההפרשות הסוציאליות נמוכים מייצרים פרמיות נמוכות וכנגזרת מכך דמי הניהול יהיו נמוכים, ומאידך ההוצאות התפעוליות הנן קבועות יחסית.

שינויים בהסדרי ביטוח משנה בתחום

בשנים האחרונות לא חלו שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח משנה בתחום. ראה פירוט לעיל לעניין ביטוח משנה בכלל, ולעניין רכישת חוזה ביטוח משנה לא יחסי החל מאמצע שנת 2005 בפרט.

מבנה התחרות והשינויים שחלו בתחום

ענף קרנות הפנסיה מאופיין בתחרות גוברת שהחלה בעיקר עם מכירת הקרנות החדשות ההסתדרותיות בשנת 2004, ועם שיווק מאסיבי של המוצר על ידי סוכני וחברות הביטוח. כאמור לעיל, מודעות הציבור לחיסכון פנסיוני גדלה ובצידה המודעות לתשואות. עם הגברת המודעות לחיסכון פנסיוני בציבור, גדלה תשומת לב לאיכות ניהול ההשקעות בקרנות הפנסיה ולתשואות המושגות, כפרמטר חשוב בבחירת קרן.

פיקוח ממשלתי בענף הפנסיה

ענף קרנות הפנסיה החדשות הוסדר עד לחקיקת בכר במסגרת פקודת מס הכנסה, ובפרט בתקנות מס הכנסה (תנאים לאישור ולניהול קופות גמל) התשכ"ד-1964 (להלן: "תקנות קופות הגמל"). תקנות אלו מקנות מעמד מיוחד לקופות גמל, לרבות קרנות פנסיה וקופות ביטוח, לעניין זיכויים וניכויים ממס ופטורים ממס רווחי הון, המעודדים את הציבור לחסוך לגיל פרישה באמצעות כלים אלו. פקודת מס הכנסה והתקנות שהותקנו מכוחה, קובעים כללים לגבי קרנות הפנסיה המנוהלות על ידי החברה והוראות המס לגביהן.
הפעילות בתחום הפנסיה טעונה רישוי, בהתאם לחוק הביטוח ולחוק קופות גמל, ומפוקחת על-ידי אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר. חברה מנהלת של קרנות פנסיה מחויבת לקבל רישיון מהממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון.
בשנים 2005 - 2008 חלו שינויים רגולטורים מהותיים ששינו את פני תחום החיסכון ארוך הטווח בישראל, והם צפויים להמשיך ולהשפיע באופן מהותי על פעילות החברה

רפורמת בכר -
בשנת 2004 פרסמה ועדת בכר את המלצותיה באשר להגברת התחרות וצמצום הריכוזיות בשוק ההון בישראל. בעקבות ההמלצות פורסמו בחודש אוגוסט 2005 שלושה חוקים – חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות וניגוד העניינים בשוק ההון בישראל (תיקוני חקיקה), התשס"ה – 2005 (להלן: "חוק הגברת התחרות"), חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה – 2005 (להלן: "חוק קופות הגמל") וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני), התשס"ה – 2005 (להלן: "חוק הייעוץ והשיווק") – אשר הביאו לשינויים מהותיים בתחום החיסכון ארוך הטווח.

תיקון מספר 3 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות הגמל), התשס"ח - 2008
ביום 28 בינואר 2008 פורסם תיקון מס' 3 לחוק קופות הגמל שהנו בעל השלכות מהותיות על הפעילות בתחום. התיקון כולל שורה של תיקוני חקיקה לחוק קופות הגמל, לחוק הפיקוח ולפקודת מס הכנסה. מטרת התיקון להבטיח שוק משוכלל ושקוף יותר לכלל החוסכים לפרישה, באמצעות האחדת כללי המיסוי על המוצרים הפנסיונים, קבלת החלטות משמעותיות של החוסך באשר לכספי החיסכון בסמוך לגיל הפרישה, הבטחת רובד חסכון קצבתי לכל החוסכים, והגברת התחרות בשוק הפנסיוני לטובת הצרכנים.

השפעת חוקים, תקנות והוראות חדשות

א. תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(הגנה ממשלתית על החיסכון הפנסיוני) (הוראת שעה), התשס"ט-2009 (להלן: "תקנות הגנה ממשלתית")

בהמשך לתכנית ההאצה בעקבות המשבר הכלכלי, והחלטת הממשלה מיום 14 בדצמבר 2008, לפיה תינתן הגנה ממשלתית על חיסכון פנסיוני לעמית שעומד בתנאי הזכאות ושמלאו לו 60 שנים או יותר עד ליום 13 בדצמבר 2011, פורסמו ברשומות ביום 25 בפברואר, 2009 תקנות הגנה ממשלתית, שעיקריהן כדלקמן:

1. עמית זכאי המבקש לממש את ההגנה ולקבל את סכום השתתפות הממשלה, יראו את סכום השתתפות הממשלה כאילו נתווסף לסכום המוגן שנצבר לזכותו בקופת הגמל ואשר לפיו תחושב קצבתו. האמור יחול גם במקרה שבו משיקולים תקציביים יועבר סכום השתתפות הממשלה לקופות הגמל בפריסה של מספר תשלומים או בתשלומים חודשיים.
2. האמור לעיל יחול גם לגבי עמית זכאי המבקש לממש את ההגנה ואשר החל לקבל קצבת זקנה מהקופה לפני מועד מימוש ההסדר, בשינויים המתחייבים לעניין זה מהחלטת הממשלה.
3. עיגון התנאי לפיו עמית זכאי המבקש לממש את ההגנה לא יהיה רשאי למשוך את הסכום המוגן ואת סכום השתתפות הממשלה, כולם או חלקם, אלא בדרך של קצבה. האמור לא יחול במקרה שבו רשאי אותו עמית, לפי הדין החל דרך כלל על קופות גמל לקיצבה, למשוך את הסכומים האמורים שלא בדרך של קצבה, ואולם בכל מקרה העמית לא יהיה רשאי למשוך את הסכומים האמורים בדרך של היוון קצבה לסכום חד-פעמי. יצוין כי בהתאם לתקנה 34(ה) לתקנות קופות גמל, עמית שפחת סכום הקצבה החודשית שהוא זכאי לה מהקופה מ-5% מסכום שכר המינימום לחודש, לפי חוק שכר מינימום, התשמ"ז-1987, ישולם לו הסכום שנותר בקופה בסכום חד-פעמי.

4. חברה מנהלת של קופת גמל לתגמולים או לקיצבה, תשמור את נתוני הסכום שנצבר בקופה ביום 30 בנובמבר 2008 לגבי עמיתים בגיל הפרישה המוקדמת לצורך בדיקת זכאותו של העמית להגנה ולצורך מימושה.

תוקפן של התקנות הנו עד יום 31 בדצמבר 2019, שהינו המועד האחרון שבו הצעיר מבין העמיתים הזכאים יהיה רשאי לממש את ההסדר.

ב. <u>מסלולי בחירת מחדל</u>

בחודש יוני 2009 פרסם המפקח טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הקמת מסלולי ברירת מחדל) התשס"ט-2009 ("טיוטת התקנות") וטיוטת חוזר התאמת מסלול החיסכון למאפייני העמית ("טיוטת החוזר"). על-פי טיוטת התקנות גוף מוסדי יקים מסלולי השקעה לניהול כספי העמיתים אשר יהוו ברירת מחדל של העמיתים בעת ההצטרפות לקופת הגמל שבניהולו, לקבוצות גיל של העמיתים כפי שנקבעו בטיוטת התקנות עד לקבלת הקצבה על בסיס מודל של סיווג עמיתים. כמו-כן, גוף מוסדי המנהל קופת גמל משלמת לקצבה או קרן ותיקה ינהל חשבון נפרד אחד למקבלי קצבאות שבו ינוהלו הנכסים העומדים כנגד התחייבויות כלפי מקבלי הקצבאות ויקים מסלול השקעה למוצרי החיסכון השונים בהתבסס על המאפיינים הייחודיים להם, ואת האופן שבו על הגופים המוסדיים לנהוג על מנת להתאים את החיסכון לצרכי העמיתים. בין היתר קובעות הוראות טיוטת החוזר, כי דירקטוריון גוף מוסדי יקבע מודל לסיווג העמיתים, יפרט את מאפייניו של המודל ויפרסמו באתר. המודל ייבחן אחת לשנתיים ועוד הוראות ביחס העמיתים בקופות גמל. בשלב זה טרם ידועות כל ההשלכות שתנבענה מהחלת הוראות טיוטת התקנות וטיוטת החוזר.

ג. <u>אישור מסלולי השקעה במוצרי חיסכון פנסיוני</u>

בחודש אוגוסט 2009 פרסם המפקח טיוטת חוזר בדבר כללים לאישור מסלולי השקעה במוצרי חיסכון פנסיוני. במוצרי חיסכון פנסיוני מוצעים שפע רב של מסלולי השקעה. לרבים מן המסלולים מדיניות השקעה דומה ואף זהה, ובחלק גדול מהם מנוהלים נכסים בהיקף כספי נמוך. הסדרת כללים לאישור מסלולי השקעה, לרבות הדרישה לאחד מסלולים בעלי מובהקות דומה, עשויה לתרום הן לשיפור איכות ניהול ההשקעות במסלולי ההשקעה והן לצמצום הבעיות התפעוליות של הגופים המוסדיים.לשמותיהם של מוצרי חיסכון פנסיוני ושל מסלולי השקעה חשיבות בבואו של פרט לקבל החלטה מושכלת באיזה מוצר חיסכון פנסיוני או באיזה מסלול לבחור. בשנים האחרונות עבר שוק החיסכון הפנסיוני שינויים רבים הן בשל שינויים בבעלויות על קופות גמל והן בשל רפורמת הניידות שקבעה שניתן לנייד כספי חיסכון פנסיוני בין סוגי מוצרי החיסכון הפנסיוני השונים.

לנוכח שינויים אלה וכדי להגביר את השקיפות עלה הצורך לקבוע כללים לאישור מסלולי השקעה במוצרי חיסכון פנסיוני וכללים לקביעת שמותיהם. תחילתו של טיוטת חוזר זה מיום פירסומו.

ד. <u>מיסוד תשתית בחברות מנהלות של קופות גמל</u>

בחודש אוגוסט 2009 פרסם המפקח חוזר בדבר מערך ניהול ובקרת סיכונים בחברות מנהלות של קופות גמל. מטרת טיוטת חוזר זה מיסוד תשתית בחברה מנהלת להבטחת אלה:

א. ייעוץ אובייקטיבי, מקיף ורציף לדירקטוריון, לועדת ההשקעות, לוועדת האשראי ולהנהלת החברה המנהלת, לגבי כל סיכון מהותי לחסכונות המנוהלים בכל קופת גמל שבניהול החברה המנהלת, הגלום בנכסי ההשקעה המוחזקים כנגד חסכונות העמיתים.

ב. קיומם של כלים, משאבים ובקרות ראויים לזיהוי סיכוני שוק ואשראי הגלומים בנכסי ההשקעה המוחזקים כנגד חסכונות העמיתים בקופות גמל, למדידתם, למעקב אחריהם ולשליטה בהם.

תחילתו של חוזר זה ביום 1 בינואר, 2010.

ה. <u>הסדרת תהליכי העברת מידע בין גוף מוסדי לסוכני הביטוח</u>

בחודש אוגוסט 2009 פרסם המפקח חוזר בדבר מבנה אחיד מצומצם להעברת מידע מגוף מוסדי לבעל רישיון. מטרת החוזר הינה, להסדיר את תהליכי העברת המידע בין הגוף המוסדי לסוכני הביטוח, היועצים הפנסיוניים והמשווקים הפנסיוניים, לצורך ביצוע ייעוץ פנסיוני או שיווק פנסיוני ללקוח, ולצורך ייעוץ פנסיוני מתמשך. המידע שיועבר מהגוף המוסדי לבעלי הרישיונות השונים, כאמור בחוזר זה, גובש בשיתוף צוות שכלל נציג התאחדות חברות הביטוח, נציג איגוד קופות הגמל, נציג איגוד קרנות הפנסיה, נציג לשכת סוכני ביטוח, נציג איגוד הבנקים ונציג פורום מנהלי ההסדרים.

ו. <u>איתור עמיתים ומוטבים</u>

בחודש ספטמבר 2009 פרסם המפקח טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (איתור עמיתים ומוטבים), התשס"ט-2009.
טיוטת התקנות כוללת בין השאר: הגדרות שונות אשר דורשות התאמות של פנסיה ושל ביטוח, עדכון פרטי זיהוי בסיסיים, פעולות לאיתור עמיתים שהקשר עימם נותק, פעולות לאיתור מוטבים לאחר מותו של עמית, שיעור דמי ניהול. תקנות אלה נכנסו לתוקפן 60 ימים מיום פרסומן.

ז. <u>נוהל איתור עמיתים ומוטבים</u>

בחודש ספטמבר 2009 פרסם המפקח טיוטת חוזר בדבר נוהל איתור עמיתים ומוטבים.
מטרת טיוטת חוזר זה הינה יצירת מנגנון אפקטיבי וישים אצל הגופים המוסדיים, לאיתור עמיתים שהקשר עימם נותק ולאיתור מוטבים לאחר מותו של עמית, וכן יידוע העמיתים או המוטבים כי קיימים כספים להם הם זכאים.
חוק הפיקוח על קופות גמל קובע, בין היתר, כי בניהול נכסי קופת גמל, במתן שירות לעמיתיהן ובמילוי שאר תפקידיה לפי הוראות החוק, תפעל החברה המנהלת באמונה ובשקידה לטובת כל אחד מהעמיתים, תנהג בזהירות וברמת מיומנות שנאמן מיומן היה נוהג בהן בנסיבות דומות, ותנקוט את כל האמצעים הסבירים לשם שמירה על נכסי קופות הגמל שבניהולה ועל הזכויות הנובעות מנכסים אלה.
חובת הנאמנות והחובה לשמור על עניינם של עמיתי קופות הגמל וכן החובה לשמור על עניינם של המבוטחים מחייבת את הגופים המוסדיים לשמור על קשר שוטף ורציף עם כל העמיתים והמבוטחים שאת כספיהם הם מנהלים במטרה לאפשר להם לקבל החלטות מושכלות בזמן אמת באשר לכספם.
תחילתו של טיוטת חוזר זה ביום תחילתן של תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (איתור עמיתים ומוטבים), התשס"ט-2009.

ח. <u>טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (קופות גמל) (עמלות הפצה) (תיקון)</u>

בחודש ספטמבר 2009 הועברה לועדת הכספים טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (קופות גמל) (עמלות הפצה) (תיקון), התשס"ט-2009. במסגרת הטיוטה מוצע להחיל את הוראות התקנות גם על מבטח לגבי קופת ביטוח שבניהולו ולקבוע שיעור זהה של עמלת הפצה, שישולם ליועצים פנסיונים בגין הפצת מוצרי הגמל, הפנסיה וביטוח חיים. בהתאם לטיוטת התקנות לא תשלום עמלת הפצה בשל סכומים העומדים לזכות לקוח בקופת גמל שמקורם בתשלומים שהופקדו לקופת ביטוח מבטיחת תשואה עד יום 31 בדצמבר 1991.

ט. <u>טיוטה שנייה בדבר קידוד מוצרי חסכון פנסיוני</u>
בחודש אוקטובר 2009 פרסם המפקח טיוטה שנייה בדבר קידוד מוצרי חסכון פנסיוני.
מטרתה של טיוטה חוזר זו היא לייצר שיטת קידוד אחידה למוצרי החיסכון הפנסיוני השונים. בשיטת הקידוד המפורטת להלן ניתן זיהוי חד-ערכי לגופים המוסדיים ולמוצרים בשוק החיסכון הפנסיוני.
על גוף מוסדי לציין את קוד מוצר החיסכון הפנסיוני בהתאם להוראות טיוטת חוזר זה בכל דיווח שלו לרבות דיווחים לעמיתים, לגופים מוסדיים אחרים, למעסיקים, למנהלי הסדר, לסוכני ביטוח או ליועצים פנסיוניים וכן בכל פרסום לרבות באתר האינטרנט שלו.

י. חוזר בדבר דוח חודשי של קופות הגמל חשוב לפנסיה
בחודש נובמבר 2009 פרסם המפקח חוזר בדבר דוח חודשי של קופות הגמל.
הוראות חוזר זה נועדו להסדיר את מתכונת הדיווח החודשית של קופות הגמל ולקדם את איכות הדיווחים הנשלחים לממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון. כמו כן, לאור שינויים בדרישות הדיווח עודכן הדוח החודשי.
מתכונת הדוח המעודכנת מפורטת בנספח א' לטיוטת החוזר. סעיפי הדיווח שבוטלו מפורטים בנספח ב' לטיוטת החוזר. תחילתן של הוראות חוזר זה בגין הדיווח לחודש ינואר 2010 ואילך.

יא. טיוטת חוזר הוראות דיווח כספי לקרנות פנסיה חדשות

בחודש דצמבר 2009 פרסם המפקח טיוטת חוזר הוראות דיווח כספי לקרנות פנסיה חדשות- תיקון, המשנה את הוראות חוזר פנסיה 2004/10 בדבר ההנחה לגבי שיעור הריבית העתידי (forward rate) לתקופות בטווח הארוך לגביהן לא מפורסמות תשואות לפדיון. לגבי תקופות אלו ייעשה שימוש בשיעור הריבית העתידי של התקופה האחרונה לה מפורסמת תשואה לפדיון ולא יחושב שיעור ריבית עתידי על בסיס שיעור הריבית העכשווי (spot rate) לאותה תקופה.

יב. התאמת פקודת מס הכנסה לתיקון מס' 3 לחוק קופות הגמל

ביום 22 בדצמבר, 2009 התקבל בכנסת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 173), התש"ע-2009 (להלן בסעיף זה: "התיקון"), שמטרתו להתאים את הוראות פקודת מס הכנסה לתיקון מס' 3 לחוק הגמל. התיקון כולל אפשרות להפקיד את מענק הפרישה ברכיב הפיצויים בקופת גמל לקצבה ולהגביל את הסכום, וכן עדכונים לתקרת הזיכויים/ניכויים שניתן לקבל אגב הפקדת כספים.

יג. תחולת חוזר ביטוח משלים לעמיתים בקופות הגמל ובקרנות הפנסיה

בחודש ינואר 2010 פרסם המפקח טיוטת חוזר לתיקון חוזר פנסיה 2008-9-15 שעניינו ביטוח משלים לעמיתים בקופות הגמל ובקרנות הפנסיה. התיקון קובע כי החוזר יחול על חברות מנהלות של קרנות פנסיה, חברות מנהלות של קופות גמל ועל חברות ביטוח כדלקמן: לגבי כריתת חוזים לביטוח משלים (לרבות חידוש חוזה קיים), החל במועד תחילת החוזר; לגבי כל החוזים לביטוח משלים אשר נכרתו עובר למועד תחילת החוזר, החל משנת 2013; לגבי חוזים לביטוח חיים קבוצתי כאמור בסעיף 3, אף אם נכרתו לפני מועד תחילת החוזר.

יד. טיוטה שניה – ניהול טכנולוגיות מידע בגופים מוסדיים

בחודש ינואר 2010 פרסם המפקח טיוטא שניה בנושא ניהול טכנולוגיות מידע בגופים מוסדיים, שמטרתו לקבוע עקרונות ברורים לניהול תחום טכנולוגיות המידע בגופים מוסדיים על פי תקנים מקצועיים מקובלים ועל בסיס עקרונות ממשל תאגידי נאותים הכוללים התייחסות לשיטות, לתהליכים ולבקרות הנדרשים בניהול תחום טכנולוגיות המידע, וזאת במטרה להבטיח את ניהולן התקין ואת תמיכתן בפעילות העסקית והוראות הדין, תוך הקפדה על שמירת זכויות העמיתים.

טו. הוראות דיווח כספי לקרנות פנסיה חדשות – תיקון

בחודש פברואר 2010 פרסם המפקח חוזר לתיקון חוזר פנסיה 2004/10 שעניינו הוראות דיווח כספי לקרנות פנסיה חדשות. החוזר מתקן את שיעורי הריבית הדינאמיים להיוון החל מהדוחות ליום 31.12.2009.

טז. טיוטא שניה – הכרעה לענין פיצוי בשל איחור במשיכה של כספים או בשל איחור בהעברה של כספים בין קופות גמל או בין מסלולי השקעה

בחודש פברואר 2010 פרסם המפקח טיוטא שניה בנושא שמטרתה להבהיר את הדין החל במקרים של איחור במשיכה של כספים או באיחור של העברת כספים בין קופות גמל או בין מסלולי השקעה. החוזר מבהיר שאין לקזז את ריבית הפיגורים עם הרווחים שנוצרו בתקופת האיחור, והיא אינה חלופה לפיצויים בשל הפסדים אם נצברו באותה תקופה.

יז. טיוטא – העברת כספים בין קופות גמל

בחודש אפריל 2010 פרסם המפקח טיוטא בנושא העברת כספים בין קופות גמל שמטרתה, בהמשך ובהתאם לתקנות הניידות, להסדיר את הליכי העברת הכספים בין קופות גמל. החוזר מטפל בין השאר בלוחות זמנים להעברת הכספים, באופן ומועדים להעברת הכיסוי הביטוחי ובנתונים שיש להעביר בין החברות המנהלות.

יח. טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות גמל) (תיקון), התש"ע-2010

בחודש אפריל 2010 פורסמה טיוטא לתיקון תקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות גמל) שעוסקת, בין היתר, בשינוי הגדרות בעקבות תיקון מספר 3, בהעברת כספים בין קופות גמל המנוהלות על ידי אותו גוף מנהל, בהחלפת המונח "רווחי" למונח "תשואת" כדי לטפל במצבים בהם אחת הקופות או שתיהן רשמו תשואות שליליות בתקופת האיחור ובשינויים נוספים הנובעים מביטולו של מס רווח ההון.

יט. טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (קופות גמל) (הרשאה לנהל יותר מקופת גמל אחת), התש"ע-2010

בחודש אפריל 2010 פורסמה טיוטא לתיקון הפיקוח על שירותים פיננסים (קופות גמל) (הרשאה לנהל יותר מקופת גמל אחת) שעוסקת, בין היתר, במתן רשות לחברה מנהלת אשר ניהלה ביום תחילתו של חוק התייעלות כלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010) קופות גמל מכל סוג מסוגי קופות הגמל באמצעות יותר מגוף מתפעל אחד, לנהל באמצעות כל אחד מהגופים המתפעלים כאמור, קופת גמל אחת מכל סוג כאמור.

כ. נוהל מיזוג קופת גמל עם קופת גמל אחרת המנוהלת בנאמנות בידי אותה חברה מנהלת בהתאם לסעיף 37 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה- 2005

סעיף 37 לחוק קופות גמל קובע כי חברה מנהלת רשאית למזג קופת גמל אחת שבניהולה בקופת גמל אחרת שבניהולה של חברה מנהלת אחרת ובלבד שתתוכנית המיזוג אושרה מראש בידי הממונה והחברה הודיעה על כך לעמיתים, מראש, באופן ובמועד שהורה הממונה. הכלל הוא שממזגים את הקופות עם יתרת הנכסים הקטנה לקופת הגמל עם יתרת הנכסים הגדולה. במידה ומדובר בבקשה למיזוג קופות גמל שלא בהתאם לכלל כאמור לעיל, או במקרים בהן מדיניות ההשקעה המוגדרת בתקנון הקופה המתמזגת אינה זהה למדיניות השקעה המוגדרת בתקנון הקופה הממזגת או כל שינוי מהותי אחר בין תקנון הקופה הממזגת לתקנון הקופה המתמזגת, החברה המנהלת תפנה לממונה לצורך קבלת הנחיות

כא. טיוטת חוזר בקרה פנימית על דיווח כספי – הצהרות, דוחות וגילויים.

בחודש מאי 2010 פורסמה טיוטת חוזר גופים מוסדיים בנושא בקרה פנימית על דיווח כספי – הצהרות, דוחות וגילויים, שמטרתו לתקן את נוסח ההצהרות ומתכונת הגילוי וכן לקבוע את נוסח חוות דעת רואה החשבון המבקר ודוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי.

כב. טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (קופות גמל) (משיכת כספים חלקית מקרן השתלמות), התש"ע-2010.

בחודש מאי 2010 פורסמה טיוטא בנושא שמציעה את השינויים הבאים: לגבי קופות גמל לתגמולים – מבטל את קביעת הסדר האמור לעניין משיכה חלקית מקופות גמל לתגמולים, וזאת בעקבות שינויי החקיקה שבוצעו בשנתיים האחרונות הכוללים, בין היתר, את תיקון 3 לחוק קופות קופות הגמל. לגבי קרנות השתלמות: קובע, בין היתר, כי קיימת לעמית האפשרות לקבוע את סדר המשיכה במשיכה חלקית לפי שיקול דעתו.

כג. <u>טיוטת חוזר מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני.</u>

בחודש יוני 2010 פורסמה טיוטת חוזר בנושא שמטרתה לקבוע מבנה של "רשומה אחידה", באמצעותה יוכלו לתקשר הגופים המוסדיים, בעלי רשיון וצרכני מידע שונים בתחום החיסכון הפנסיוני, במסגרת הפעולות העסקיות השונות המתבצעות ביניהם, תוך עמידה במטרות העל הבאות: קבלת והעברת מידע שלם, מדויק, מהימן וזמין, הניתן לשליפה ואחזור במהירות ובאפקטיביות לצורך עמידה בהוראות הדין. וקביעת תשתית לאופן העברת מידע בין יצרני וצרכני המידע השונים בתחום החיסכון הפנסיוני שתאומץ בעתיד על ידי המסלקה לחיסכון לטווח ארוך.

כד. <u>הוראות לעניין דרכי פעולתה וניהולה של המסלקה לחיסכון לטווח ארוך בע"מ.</u>

פורסם בחודש יוני 2010. בימים אלו מוקמת המסלקה לחיסכון לטווח ארוך בע"מ (להלן- "המסלקה"), אשר מטרתה לספק שירותי העברת מידע וסליקה כספית לגופים השונים בתחום החיסכון הפנסיוני, ובכללם לגופים המוסדיים, ליועצים הפנסיוניים, לסוכנים הפנסיוניים ולמעסיקים. מסלקה פנסיונית תייעל את תהליכי העבודה הקשורים בהעברת מידע וכספים, על ידי קביעת מכנה משותף טכנולוגי לכל הגופים המעורבים בשוק הפנסיוני, והסדרת תהליכי העבודה. כפועל יוצא, מסלקה תגביר את מהימנות המידע וזמינותו לכל הגורמים הפועלים בשוק, ותגביר את השקיפות בניהול חסכונותיו של הציבור.

כה. <u>תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (רכישה ומכירה של ניירות ערך) (תיקון מס' 2), התש"ע-2010. ותקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופת גמל בניהול אישי) (רכישה ומכירה של ניירות ערך ) (תיקון מס' 2), התש"ע-2010</u>

בחודש יולי 2010 פורסמו התקנות הנ"ל, לפיהן משקיע מוסדי רשאי לרכוש או למכור ניירות ערך באמצעות צד קשור, ובלבד שמתקיימים תנאים אלה: העמלות בשל רכישות או מכירות כאמור לא יעלו על 20 אחוזים מסך כל העמלות ששולמו בשל כלל הרכישות והמכירות שביצע המשקיע המוסדי במהלך השנה. העמלה שתשולם לצד הקשור בשל רכישה או מכירה כאמור לא תעלה על העמלה שתשולם לזוכה בהליך התחרותי, שאינו צד קשור, בשל עסקת רכישה או מכירה זהה או דומה.

כו. <u>תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הקמת מסלולי ברירת מחדל), התש"ע -2010-טיוטא שניה.</u>

בחודש יולי 2010 פירסם הממונה טיוטת תקנות בנושא הקובעת, בין היתר, שגוף מוסדי יקים מסלולי השקעה לניהול כספי העמיתים, אשר יהוו ברירת מחדל של העמיתים בקופות הגמל שבניהולו וביניהם לפחות 2 מסלולי השקעה לעמיתים שטרם מלאו להם 55 שנים, ומסלול השקעה אחד לעמיתים בני 55 שנים ומעלה שטרם מלאו להם 60 שנים ומסלול השקעה אחד לעמיתים בני 60 ומעלה שאינם מקבלים קצבה. מסלולים אלו יחליפו את המסלול הכללי בקופות הגמל שבניהול הגוף המוסדי בהתאם להוראות הממונה בעניין זה.

כז. <u>הוראות לעניין השקעת גופים מוסדיים באיגרות חוב לא ממשלתיות</u>

בחודש יולי 2010 פורסם חוזר לגופים המוסדיים שמטרתו לקבוע הוראות שיחולו על גופים מוסדיים ברכישת איגרות חוב, החל מקבלת מסמכי הנפקה שבעה ימי עסקים לפני ההנפקה, דרך הכנת אנליזה, וכלה בקבלת מסמכי ההנפקה המעודכנים 48שעות לפחות לפני ההנפקה.

## 3. מצב כספי קרנות הפנסיה

קרן פנסיה מקיפה

התחייבויות פנסיוניות:

| | ליום 30 ביוני 2010 | ליום 31.12.2009 |
|---|---|---|
| | אלפי ש"ח | |
| התחייבות לפנסיונרים | 81,943 | 57,273 |
| התחייבות לפנסיונרים זכאים קיימים | 3,160 | 3,113 |
| התחייבות למבוטחים | 2,704,296 | 2,386,268 |

ההון הצבור נטו של קרן הפנסיה ליום 30.06.2010 הסתכם לסך של כ – 2,789 מיליון ש"ח, לעומת כ- 2,447 מיליון ש"ח בסוף שנת 2009.

ההתפתחות, במשך שלוש השנים האחרונות בסך כל המאזן, בהתחייבות הפנסיונית ובעודף ההכנסות על ההוצאות (אלפי ש"ח):

| | 6/2010 | גידול (קיטון) באחוזים | 2009 | גידול באחוזים | 2008 | גידול (קיטון) באחוזים | 2007 |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| סך כל המאזן (נכסים) | 2,800,238 | 14% | 2,461,696 | 65% | 1,493,463 | 13% | 1,323,720 |
| | | | | | | | |
| התחייבות פנסיונית | 2,789,398 | 9% | 2,446,654 | 65% | 1,478,298 | 13% | 1,308,974 |
| | | | | | | | |
| עודף ההכנסות על ההוצאות | (477) | | 395,662 | 214% | (345,536) | %(601) | 68,903 |

עודף / גרעון אקטוארי

על פי הנחיות האוצר, העודף האקטוארי מחולק לעמיתים.
בהתאם להנחיות אגף שוק ההון, עודכנו הלוחות האקטואריים שעל פיהם מחושבים דמי הסיכון למקרי מוות, מקדמי הפרישה לפנסיה. מועד העדכון הינו 1 בינואר, 2008.

ב. קרן הפנסיה הכללית

התחייבויות פנסיוניות

| | ליום 30 ביוני 2010 | ליום 31 בדצמבר 2009 |
|---|---|---|
| | אלפי ש"ח | |
| התחייבות לפנסיונרים | 1,053 | 985 |
| התחייבות למבוטחים | 36,205 | 32,109 |

ההון הצבור נטו של קרן הפנסיה הכללית ליום 30.06.2010 הסתכם לסך של 37,258 אלפי ש"ח לעומת 33,093 אלפי ש"ח בשנת 2009.

סך הנכסים המנוהלים נטו גדל בתקופת הדוח גדל בשיעור של כ- 13%, הנובע מתשואה נומינלית ברוטו בשיעור של 0.27% ומגידול בדמי הגמולים שהועברו לקרן ל- 4,945 אלפי ש"ח קודמת בתקופת הדוח ל- 4,599 אלפי ש"ח ברבעון מקביל אשתקד, גידול של כ- 8%.

ההתפתחות, במשך שלוש השנים האחרונות בסך כל המאזן, בהתחייבות הפנסיונית ובעודף ההכנסות על ההוצאות (אלפי ש"ח):

| | 6/2010 | גידול (קיטון) באחוזים | 2009 | גידול באחוזים | 2008 | גידול (קיטון) באחוזים | 2007 |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| סך כל המאזן (נכסים) | 37,561 | 11% | 33,222 | 70% | 19,582 | 37% | 14,266 |
| | | | | | | | |
| התחייבות פנסיונית | 37,258 | 13% | 33,093 | 70% | 19,471 | 37% | 14,212 |
| | | | | | | | |
| עודף ההכנסות על ההוצאות | 269 | | 5,506 | 261% | (3,412) | (196%) | (1,150) |

עודף / גרעון אקטוארי

על פי הנחיות האוצר, העודף האקטוארי מחולק לעמיתים.
בהתאם להנחיות אגף שוק ההון, עודכנו הלוחות האקטואריים שעל פיהם מחושבים דמי הסיכון למקרי מוות, מקדמי הפרישה לפנסיה. מועד העדכון הינו 1 בינואר, 2008.

## 4. תוצאות הפעולות

1. להלן דוח הרווח וההפסד של החברה :

| | ל -6 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני | | ל - 3 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני | | לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר |
|---|---|---|---|---|---|
| | 2010 | 2009 | 2010 | 2009 | 2009 |
| | בלתי מבוקר | | בלתי מבוקר | | מבוקר |
| | אלפי ש"ח | | | | |
| **הכנסות** | | | | | |
| מדמי ניהול, נטו | 31,054 | 19,849 | 16,357 | 10,438 | 42,683 |
| מהשקעות: | | | | | |
| ממזומנים ושווי מזומנים | 15 | 1 | 9 | (2) | 25 |
| מהשקעות פיננסיות, נטו | 740 | 799 | 376 | 182 | 1,101 |
| | 755 | 800 | 385 | 180 | 1,126 |
| | 31,809 | 20,649 | 16,742 | 10,618 | 43,809 |
| **הוצאות** | | | | | |
| מכירה ושיווק | 17,274 | 11,129 | 9,407 | 6,299 | 27,457 |
| הנהלה וכלליות | 9,464 | 4,989 | 4,626 | 2,399 | 15,083 |
| הוצאות (הכנסות) מימון | 9 | (24) | - | (27) | 188 |
| | 26,747 | 16,094 | 14,033 | 8,671 | 42,728 |
| רווח לפני מסים על הכנסה | 5,062 | 4,555 | 2,709 | 1,947 | 1,081 |
| מסים על הכנסה | 1,832 | 1,798 | 976 | 1,096 | 427 |
| רווח נקי | 3,230 | 2,757 | 1,733 | 851 | 654 |
| רווח כולל | 3,230 | 2,757 | 1,733 | 851 | 654 |

לעניין דמי ניהול מקרנות, נטו - ראה סעיף 2 להלן.

במהלך תקופת הדוח היו לחברה הכנסות מהשקעות פיננסיות של 740 אלפי ש"ח, בהשוואה להכנסות של 799 אלפי ש"ח בחציון מקביל אשתקד.

הוצאות המכירה והשיווק עלו בתקופת הדוח באופן ניכר לסך של 17,274 אלפי ש"ח, בהשוואה לסך של 11,129 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד..

הוצאות הנהלה וכלליות עלו בתקופת הדוח לסך של 9,464 אלפי ש"ח, בהשוואה לסך של 4,989 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ - 70%. ניתן לייחס את הגידול לתשלום עבור שירותי תפעול המשולמים לחברה האם, וכן לגידול בהוצאות שונות לאור התרחבות פעילות החברה.

להרחבה ראה באור 4 בדוחות הכספיים בדבר צרוף עסקים החל מינואר 2010.

הגידול הניכר בהכנסות, הביא לגידול ברווח לפני מסים על הכנסה מסך של 4,555 אלפי ש"ח בחציון המקביל אשתקד לסך של 5,062 אלפי ש"ח בתקופת הדוח, למרות הגידול בהוצאות המכירה והשיווק ובהוצאות ההנהלה וכלליות.

2. <u>פרטים בדבר סכום דמי הניהול שנגבו מהמבוטחים</u>

| | ל -6 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני | | ל - 3 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני | | לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר |
|---|---|---|---|---|---|
| | 2010 | 2009 | 2010 | 2009 | 2009 |
| | בלתי מבוקר | | | | מבוקר |
| | אלפי ש"ח | | | | |
| <u>מקרנות פנסיה:</u> | | | | | |
| מקרן פנסיה לעמיתים ותיקים: | | | | | |
| דמי ניהול מדמי הגמולים | 648 | 627 | 327 | 308 | 1,315 |
| דמי ניהול מעמיתים מוקפאים | 160 | 148 | 80 | 74 | 318 |
| דמי ניהול מתשלומי פנסיות | 107 | 98 | 54 | 50 | 200 |
| החזרי דמי ניהול | (71) | (77) | (36) | (38) | (340) |
| | 844 | 796 | 425 | 394 | 1,493 |
| מקרן פנסיה מקיפה: | | | | | |
| דמי ניהול מדמי הגמולים | 21,008 | 18,052 | 10,589 | 9,485 | 39,358 |
| דמי ניהול מנכסי הקרן | 5,747 | 4,362 | 2,647 | 2,319 | 9,527 |
| החזרי דמי ניהול | (2,128) | (3,544) | - | (1,860) | (8,070) |
| | 24,627 | 18,870 | 13,236 | 9,944 | 40,815 |
| מקרן פנסיה כללית: | | | | | |
| דמי ניהול מנכסי הקרן | 304 | 183 | 164 | 100 | 378 |
| דמי ניהול מתשלומי פנסיה | -*) | -*) | - | - | - |
| החזר דמי ניהול | - | - | - | - | (3) |
| | 304 | 183 | 164 | 100 | 375 |
| | 25,775 | 19,849 | 13,825 | 10,438 | 42,683 |
| <u>מקופות גמל - דמי ניהול מנכסי הקופה:</u> | | | | | |
| הפניקס תגמולים ופיצויים | 1,805 | - | 803 | - | - |
| הפניקס השתלמות | 2,829 | - | 1,416 | - | - |
| קופת פיצויים מרכזית | 462 | - | 224 | - | - |
| עמית קופה לתגמולים ופיצויים | 183 | - | 89 | - | - |
| | 5,279 | - | 2,532 | - | - |
| | 31,054 | 19,849 | 16,357 | 10,438 | 42,683 |
| הטבות ביטוחיות למבוטחים (נכלל בסעיף הוצאות מכירה ושיווק) | 215 | (130) | 120 | (130) | 72 |

*) מייצג סכום של פחות מ - 1 אלפי ש"ח

דמי הניהול המתקבלים מניהול הקרנות נגבים מתוך דמי הגמולים שגבו הקרנות (6% מדמי הגמולים בקרן המקיפה, ברוטו, לפני החזרים והטבות) ומתוך הצבירה של העמיתים בקרנות (0.5% לשנה בקרן המקיפה ו - 2% בקרן הכללית, ברוטו, לפני החזרים).

ההכנסות מדמי ניהול נטו מקרנות הפנסיה בתקופת הדוח עמדו על 31,054 אלפי ש"ח, בהשוואה ל - 19,849 גידול של כ - 56%.
הגידול הניכר נובע הן כתוצאה מגידול הנכסים שנרשם בתקופת הדוח בקרן, שהוביל לגידול גם בגביית דמי הגמולים ולגידול ההחזרים הניתנים בגינם, והן בשל פעילות שיווקית נרחבת הנובעת מהתחרות הגוברת בשוק הפנסיה.

בתקופת הדוח החברה רשמה הכנסות מקופות הגמל בסך 5,279 אלפי ₪ בעקבות העברת הניהול של קופות הגמל לניהולה ביום ה-1 לינואר 2010.(ראה גם באור 1 לדוחות הכספיים).

3. דוח תנועה בקרן הפנסיה המקיפה

| | ל-6 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני | | ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני | | לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר |
|---|---|---|---|---|---|
| | 2010 | 2009 | 2010 | 2009 | 2009 |
| | בלתי מבוקר | | בלתי מבוקר | | מבוקר |
| | אלפי ש"ח | | | | |
| סך נכסים בניכוי התחייבויות שוטפות לתחילת התקופה | 2,446,654 | 1,478,298 | 2,655,838 | 1,706,460 | 1,478,298 |
| תוספות לקרן | | | | | |
| דמי גמולים ממעסיקים ומעובדים | 378,576 | 300,895 | 204,931 | 158,112 | 655,973 |
| עודף הכנסות (הפסדים) נטו - מועבר מדוח הכנסות והוצאות | (477) | 230,653 | (60,929) | 129,071 | 395,662 |
| העברות | | | | | |
| העברות צבירה לקרן | 44,237 | 23,247 | 29,864 | 12,528 | 55,992 |
| סך כל ההעברות והתוספות לקרן | 422,336 | 554,795 | 173,866 | 299,711 | 1,107,627 |
| תשלומים והעברות | | | | | |
| תשלומים לפנסיונרים | | | | | |
| תשלומי פנסיית זקנה | 195 | 110 | 100 | 56 | 232 |
| תשלומי פנסיית נכות | 2,007 | 736 | 1,180 | 433 | 2,104 |
| תשלומי פנסיית שאירים | 1,053 | 681 | 510 | 324 | 1,381 |
| | 3,255 | 1,527 | 1,790 | 813 | 3,717 |
| תשלומים לזכאים קיימים לפנסיה | | | | | |
| תשלומי פנסיית זקנה | 9 | 9 | 5 | 5 | 17 |
| תשלומי פנסיית נכות | 31 | 25 | 15 | 13 | 63 |
| תשלומי פנסיית שאירים | 72 | 81 | 36 | 37 | 154 |
| | 112 | 115 | 56 | 55 | 234 |
| תשלומים והעברות לאחרים | | | | | |
| העברות צבירה מהקרן | 40,161 | 24,090 | 20,031 | 13,544 | 68,041 |
| החזרת כספים למבוטחים | 36,064 | 30,247 | 18,429 | 14,645 | 67,279 |
| | 76,225 | 54,337 | 38,460 | 28,189 | 135,320 |
| סך הכל תשלומים והעברות | 79,592 | 55,979 | 40,306 | 29,057 | 139,271 |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| סך נכסים בניכוי התחייבויות שוטפות לסוף התקופה | 2,789,398 | 1,977,114 | 2,789,398 | 1,977,114 | 2,446,654 |

ההון הצבור נטו של קרן הפנסיה ליום 30.06.2010 הסתכם לסך של כ - 2,789 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 2,447 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2009.

במסגרת מעבר בין קרנות הועברו בתקופת הדוח מקרן הפנסיה החדשה מבוטחים לקרנות אחרות שסך הצבירה בגינן הינה 40,161 אלפי ₪ (חציון מקביל אשתקד 20,031 אלפי ₪).. כנגד הצטרפו בתקופת הדוח לקרן מבוטחים במסגרת מעבר בין קרנות שסך הצבירה בגינם הינה 44,237 אלפי ₪ (חציון מקביל אשתקד 29,864 אלפי ₪).
סך הנכסים ל-30 ביוני, 2010 מסתכמים ב- 2,800,238 אלפי ש"ח מול סך נכסים של 2,461,697 אלפי ש"ח ל-31 בדצמבר 2009, כלומר גידול של כ- 14% הנובע מתשואה נומינלית ברוטו בשיעור של 0.87% ובעיקר מגידול בדמי הגמולים שהועברו לקרן מ- 300,895 אלפי ש"ח בחציון מקביל אשתקד ל- 378,576 אלפי ש"ח בתקופת הדוח, גידול של כ- 26%.

4. דוח תנועה בקרן הפנסיה הכללית

| | ל-6 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני | | ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני | | לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר |
|---|---|---|---|---|---|
| | 2010 | 2009 | 2010 | 2009 | 2009 |
| | בלתי מבוקר | | בלתי מבוקר | | מבוקר |
| | אלפי ש"ח | | | | |
| סך נכסים בניכוי התחייבויות שוטפות לתחילת התקופה | 33,093 | 19,471 | 35,948 | 23,178 | 19,471 |
| תוספות לקרן | | | | | |
| דמי גמולים ממעסיקים ומעובדים | 4,945 | 4,599 | 2,549 | 2,379 | 9,233 |
| עודף הכנסות (הפסדים), נטו - מועבר מדוח הכנסות והוצאות | 269 | 3,588 | (660) | 1,854 | 5,506 |
| | 5,214 | 8,187 | 1,889 | 4,233 | 14,739 |
| תשלומים והעברות | | | | | |
| תשלומי פנסיית זקנה | 35 | 50 | 13 | 26 | 75 |
| החזרת כספים למבוטחים | 520 | 457 | 231 | 234 | 931 |
| העברות צבירה מהקרן | 494 | - | 335 | - | 111 |
| סך הכל תשלומים והעברות | 1,049 | 507 | 579 | 260 | 1,117 |
| סך נכסים בניכוי התחייבויות שוטפות לסוף התקופה | 37,258 | 27,151 | 37,258 | 27,151 | 33,093 |

ההון הצבור נטו של קרן הפנסיה הכללית ליום 30.06.2010 הסתכם לסך של 37,258 אלפי ש"ח לעומת 33,093 אלפי ש"ח בשנת 2009.
סך הנכסים המנוהלים בתקופת הדוח גדלו בשיעור של כ- 13%. הגידול נובע מגידול בדמי הגמולים שהועברו לקרן מ- 4,945 אלפי ש"ח בחציון מקביל אשתקד ל- 4,599 אלפי ש"ח השנה, גידול של כ- 8%.

**5. <u>תחזית זרמי כספים</u>**

החברה צופה המשך גידול בהיקפי פעילות הקרנות שבניהולה ומשקיעה מאמצי שיווק גדולים. צפוי המשך גידול משמעותי בהיקף דמי הגמולים המתקבלים ובצבירה בקרנות, בין היתר על רקע הגידול בהפרשות מבוטחים מכוח צו ההרחבה לעניין פנסיה חובה, אשר יגרמו גם לגידול בסעיף ההכנסה של דמי הניהול.
במקביל צפוי גידול בהוצאות השיווק וכן בהחזרים ובהטבות הביטוחיות לעמיתים.

אין צפי לפדיון מואץ של זכויות עמיתים, למעט גידול מסוים על רקע הגידול בהיקף הקרנות ועל רקע צפי לפדיונות גבוהים מהמקובל בקרב מבוטחים מכוח צוו ההרחבה לעניין פנסיה חובה אשר להם יתרות צבורות נמוכות באופן יחסי.

אין מידע על קשיים צפויים במימושם של נכסים או חובות שהפיגור בגבייתם עלול להשפיע על תזרים המזומנים של קרנות הפנסיה.

התשלומים לקרן וממנה מבוצעים במזומן, בהתאם להוראות האוצר לעניין העברות כספים בין קרנות פנסיה.

חוק הגנת השכר, התשי"ח - 1958 מטיל התחייבות על הקרן, בנסיבות שפורטו בחוק, בגין חובות של מעבידים לעובדיהם אשר לא סולקו במועדם. החברה נמצאת במהלך של טיוב נתוני חובות מעסיקים, ורק אז ניתן יהיה לאמוד את חובות המעסיקים ולטפל בהם בהתאם להוראות החוק.

## 6. השפעות אירועים והתפתחויות חיצוניים לענף הפנסיה

### שוקי הכספים בישראל

המחצית הראשונה של 2010 נחלקה בצורה כמעט מובהקת לשני חלקים - ברבעון הראשון, נמשכה המגמה החיובית שאפיינה את 2009 תוך רישום עליות נאות במרבית מדדי המניות. אוירה חיובית זו התהפכה ברבעון השני, על רקע החשש מהתפתחות משבר של ממש באיחוד האירופי. אירוע זה הביא למחיקת כל העליות במניות מתחילת השנה ולחזרה לטריטוריה שלילית. העצבנות בשווקים באה לידי ביטוי בעליה חדה של מדד ה- VIX, מדד התנודתיות של שוק המניות בארה"ב. אינדיקטורים נוספים כמו שינויים חדים בשע"ח ועלייה במחירי הזהב ביטאו גם הם את שינוי הסנטימנט בשווקים. לאור זאת, חל תהליך מוכר של "בריחה לאיכות" שבא לידי ביטוי בירידת תשואות באג"ח הממשלתיות, בעיקר באפיק הצמוד אך גם באפיק השקלי. מכאן, בעוד ברבעון הראשון הסתמנה מגמה של עלייה בטעמי הסיכון של המשקיעים, ברבעון השני חל היפוך. בסיכום חצי שנתי, מדד הבנקים ירד בכ- 18.7%, מדד ת"א 25 ירד בכ- 7.2%, מדד ת"א 100 ירד בכ- 7% ומדד יתר 50 ירד ב- 1.9%. בכל המחצית, המשיכו לבלוט לטובה מניות הנפט והגז לאור תגליות גז נוספות בהיקפים ניכרים, המהוות נכס אסטרטגי למדינת ישראל.

השינוי בטעמי הסיכון הביא לכך שבעוד ברבעון הראשון הצליחו להנפיק אג"ח גם חברות בדירוגים נמוכים, ברבעון השני עלתה הסלקטיביות ורק חברות בדירוגי A ומעלה הצליחו לגייס. למרות עלייה ניכרת לכאורה בהיצע באפיק הקונצרני, נרשמו בו במחצית הראשונה תשואות חיוביות, תוך שבירת המתאם בינו לבין האפיק המנייתי. לאחר שברבעון הראשון הצטמצמו המרווחים למול אג"ח ממשלתי, ברבעון השני התהפכה המגמה בעיקר כתוצאה מירידת התשואות באג"ח הממשלתי. המרווחים העולים שימרו את האטרקטיביות היחסית של אפיק זה. זו אף עלתה לאור תופעת מחסור באג"ח ממשלתי, שבלטה בחודש יוני והביאה את תשואות אג"ח הממשלתיות הארוכות לשפל חסר תקדים. בסיכום חצי שנתי– מדד תל בונד 20 עלה בכ- 7.3% ומדד תל בונד 60 עלה בכ- 6.6%. כמו כן, נרשמו תשואות חיוביות נאות גם באפיק הממשלתי, צמוד ולא צמוד, במיוחד בחלק הארוך של העקום.

במחצית הראשונה, עלה מדד המחירים לצרכן ב- 0.7%. ברבעון הראשון, נרשם מדד מצטבר שלילי בשיעור של כ- 0.85% וברבעון השני נרשם מדד מצטבר חיובי בשיעור 1.5%. כתוצאה מכך, עלו ציפיות האינפלציה הנגזרות משוק ההון לרמת 2.8-3%. בעוד ברבעון הראשון נרשמה ירידת מחירים באפיק השקלי, ברבעון השני, התהפכה המגמה. מהלך זה קיבל רוח גבית מירידת התשואות באג"ח הממשלתיות ל- 10 שנים בארה"ב אל מתחת ל- 3% לאחר שברבעון הראשון הן כמעט ונשקו ל- 4%. פער התשואות בין אג"ח ל- 10 שנים של ממשלת ארה"ב לאג"ח שחר במח"מ דומה שירד בתחילת אפריל לכ- 1.1%, לעומת 1.4% בתחילת השנה, סיים את הרבעון בפער הנושק ל- 1.6%.

כלכלת ישראל הציגה במהלך המחצית הראשונה תמונה די חיובית שבלטה בשוק העבודה תוך ירידה בשיעור האבטלה אל מתחת ל- 7% , עליה בהכנסות ממיסים וגרעון תקציבי נמוך. יחד עם זאת, ניכרו לראשונה ברבעון השני סימני האטה דרך האטה בהתפתחות המדד המשולב, ירידה במדד מנהלי הרכש, נסיגה ביצוא התעשייתי והאטה בצמיחת הפדיון בענפי המסחר והשירותים תוך קיפאון במכירות רשתות השיווק בחודשים מרץ-מאי.

הענה לגבי מצב השווקים והכלכלה הריאלית, לא נסתרה מעיני בנק ישראל. לאחר שברבעון הראשון הועלתה הריבית בכ- 0.5% לרמה של 1.5%, ברבעון השני, למרות עליה בציפיות האינפלציה, בחר הנגיד לעצור בהעלאות הריבית. משמעות המהלך: שימור תנאי ריבית ריאלית שלילית הניכרת בין השאר בהתייקרות הנדל"ן למגורים. לצורך טיפול בתופעה הושקו צעדים רגולטורים מרסנים על מתן הלוואות לדיור במערכת הבנקאית.

מצבה הטוב יחסית של כלכלת ישראל ניכר גם ביחסי שע"ח כך שהשקל שמר על מעמדו ומתחילת השנה פוחת שערו למול הדולר בכ- 2.6% ותוסף למול היורו בכ- 12.6%. מעמדם התחרותי של היצואנים הישראליים בשווקי היעד, נותר בעייתי כאשר היצואנים לגוש היורו נפגעו בצורה חריפה ברבעון השני.

**שווקי הכספים בחו"ל**

האירוע המרכזי שהשפיע על שוקי ההון בארץ ובחו"ל במחצית הראשונה, היה החשש מחדלות פירעון של יוון וזליגת הבעיות שם גם למדינות חלשות נוספות בגוש היורו. השקת מגה תוכנית לתמיכה במדינות הגוש האירופאי השפיעה לחיוב על השווקים למשך ימים בודדים ולאחריהם קיבלה דווקא פרשנות שלילית, עקב החשש המתגבר מיכולת הממשלות בארה"ב ובאירופה לעמוד בגירעונות הולכים וגדלים.

במהלך התקופה הנסקרת נמשכו ברחבי העולם מהלכים לנסיגה מהתוכניות הפיסקליות ו/או המוניטריות המרחיבות. מהלכים אלו בלטו במיוחד בסין, אשר הפעילה מנגנוני ריסון שונים עקב סימני התחממות יתר של ענף הנדל"ן.

בארה"ב המשיך הבנק הפדרלי לשדר כי העלאת ריבית אינה צפויה בטווח הקרוב. יחד עם זאת, החל הבנק במהלך יציאה מהמדיניות המוניטרית ע"י העלאת הריבית על הלוואות לבנקים והודעה על אי הארכת תוכנית הייצוב לשוק האג"ח מגובה המשכנתאות (MBS). שמירת הריבית הנמוכה ללא לחצי אינפלציה תרמה לביצועים חיוביים של שוקי המניות המרכזיים, בעיקר בחודש מרץ אך בהמשך נגררו גם השווקים בארה"ב לאווירה שלילית תוך תנודתיות גבוהה. זאת לאור נתונים חלשים משוק הנדל"ן ומשוק העבודה שאליהם הצטרפו גם נתונים חלשים של אמון הצרכנים. נקודת האור בכלכלת ארה"ב נותרה בנתונים שהתקבלו ממגזר התעשייה. השאלה העומדת כיום בעולם הינה: האם תהליך השלמת המלאים שהחל ברבעון הרביעי של 2009 ונראה קרוב לסיום, באמת סימן התחלת התאוששות כלכלית בת קיימא או שמא היה מדובר באשליה?

בסיכום המחצית, ירד מדד MSCI העולמי ב- 10.9%, מדד S&P500 ירד בכ- 7.6% , מדד נסדא"ק ירד ב- 7%, מדד יורו סטוקס 50 ירד ב- 8.5%, מדד שנחאי בסין ירד ב- 28.9% , מדד BOVESPA בברזיל ירד ב- 11.2% ומדד MSCI של השווקים המתפתחים ירד ב- 7.2%.

לאחר תאריך המאזן, נמשכה העצבנות בשוקי המניות שניזונה מנתוני מקרו מעורבים ומהתחלת עונת הדוחות בארה"ב. תשואות אג"ח הממשלתיות התייצבו ברמות נמוכות כאשר ציפיות האינפלציה קרובות לטווח העליון של יעד בנק ישראל. מתחילת יולי, ירד מחיר הזהב בכ- 5%, היורו התחזק בכ- 5% למול הדולר בעוד הין המשיך במגמת ההיחלשות למול הדולר, שהחלה בחודש מאי.

**7. <u>הצהרות המנכ"ל ומנהל הכספים לגבי ביצוע בקרות (SOX 302 ו - SOX 404):</u>**

<u>הערכת בקרות ונהלים לגבי הגילוי (sox 302)</u>

בחברת הפניקס פנסיה וגמל בע"מ, חלות הנחיות המפקח לפיהן מתנהל תהליך בהתאם לעקרונות סעיף 302 לחוק "סרבנס אוקסלי", כמפורט להלן.

בעקבות הנחיות שהוציאה הרשות לניירות ערך בארה"ב, במסגרת חוק "סרבנס אוקסלי" ( Sarbanes-Oxley Act of 2002), פרסם הממונה על שוק ההון, הביטוח והחסכון (להלן "הממונה") בשנים 2006-2007 חוזרים המטילים על הגופים המוסדיים לצרף לדוחות הכספיים הצהרות של המנהלים בדבר נאותות הנתונים הכספיים המוצגים בדוחות הכספיים של הפניקס ביטוח, הפנסיה והגמל (להלן "הגוף המוסדי") וקיומן ויעילותן של בקרות פנימיות, שנועדו להבטיח שמידע מהותי המתייחס לגוף האמור מובא לידיעתם. בהתאם לאמור, הקבוצה קיימה את ההליך הנדרש על פי סעיף 302 לחוק "סרבנס אוקסלי", שכלל בחינה של תהליכי העבודה והבקרות הפנימיות בגוף המוסדי.

הנהלת הפניקס פנסיה, בשיתוף המנכ"ל ומנהל הכספים של הפניקס פנסיה, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את היעילות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הפניקס פנסיה. על בסיס הערכה זו, המנכ"ל ומנהל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הפניקס פנסיה הינן יעילות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהפניקס פנסיה נדרשת לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

במהלך התקופה המכוסה המסתיימת ביום 30 ביוני, 2010 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הפניקס פנסיה על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי על הבקרה הפנימית של הפניקס פנסיה על דיווח כספי.

הצהרות המנהלים בדבר נאותות הנתונים הכספיים המוצגים בדוחות הכספיים של הפניקס פנסיה וקיומן ויעילותן של בקרות פנימיות ביחס לדוחות כספיים אלה מצורפות להלן.

<u>אחריות בקרה פנימית על הדיווח הכספי (SOX 404)</u>

הממונה פרסם חוזר ליישום הוראות סעיף 404 לחוק "סרבנס אוקסלי" באשר לאחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי וחוות דעת רואה החשבון המבקר לגבי ביקורת של הבקרה הפנימית על דיווח כספי. יישום הוראות חוזר זה מחייב ביצוע תהליך של בחינה רחבה של התהליכים המרכזיים של הפניקס פנסיה ונהלי העבודה והבקרה הקשורים בהם. החל מהשנה שמסתיימת ביום 31 בדצמבר, 2010, תיכלל הצהרת ההנהלה באשר לאחריותה על הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

נכון למועד עריכת הדוח, סיימה הפניקס פנסיה את שלב זיהוי החשבונות והתהליכים העסקיים המהותיים לרבות זיהוי בקרות פנימיות רלוונטיות לסיכונים הקשורים לדיווח כספי וגילוי ומיפוי חשבונות ותהליכים עסקיים מהותיים, תיעוד התהליכים המהותיים, הערכת הסיכונים והבקרות הקיימות והערכת מידת יעילות הבקרות, לרבות ניתוח הפערים הקיימים אל מול מודל הבקרה הפנימית. כמו כן, הפניקס פנסיה השלימה את שלב אימות תיעוד התהליכים שמופו לרבות אימות הבקרות שתועדו בתהליכים אלו.

| | |
|---|---|
| _____ | _____ |
| בני שיזף, יו"ר הדירקטוריון | אבי אקהאוס, מנכ"ל |